

**השפעת מיסוד הדמוקרטיה
ההשתתפותית על רמת
שיתוף הציבור על ידי
עובדים בארגון הציבורי**

תזה לתואר שני במסגרת:
ביה"ס ע"ש פדרמן למדיניות ציבורית
האוניברסיטה העברית בירושלים

בהנחיית: ד"ר גלית כהן-בלנקשטיין

אהרן גפן
ת.ז: 040653768
Belmaker@gmail.com

27/12/2010

תקציר

האמון והשתתפות האזרחים בממשל שנמצאים במגמת ירידה בעשורים האחרונים, הפכו לדאגה מרכזית בדמוקרטיה המערביות (Braithwaite & Levi, 1998). דאגות אלו הביאו במהלך המחצית השנייה של המאה ה-20 לקריאות ליצירת מודל מוסדי חדש של 'דמוקרטיה השתתפותית' בה באופן קבוע אנשים שאינם נבחרים ציבור או פקידים לוקחים חלק בקבלת החלטות ביחס לנושאים הנוגעים לחייהם (צ'רצמן וסדן, 2003).

תיאוריית הדמוקרטיה ההשתתפותית הינה התיאוריה הדמוקרטית היחידה הגורסת כי לאלמנטים מוסדיים השפעה על רמת ההשתתפות הפוליטית. אולם, מבקרי הדמוקרטיה ההשתתפותית טוענים כי להנחה הגורסת כי לאלמנטים מוסדיים השפעה חיובית על השתתפות פוליטית אין ביסוס אמפירי (Zittel, 2007; Zittel, 2007; Fuchs 2007; Pieterse 2001; Offe 1997; Offe 1997; Pieterse 2001; Fuchs 2007; Zittel, 2007; Zittel, 2007). מחקר זה מנסה להכריע בסוגיה זו על ידי חקירה אמפירית של הניסיון המוניציפאלי הירושלמי בתחום הדמוקרטיה ההשתתפותית.

במסגרת המחקר, התקבלו שאלונים מכ-160 עובדים בגופים ציבוריים בירושלים. השוואה בין רמת שיתוף הציבור אצל עובדים בארגונים ירושלמים שונים בעלי מאפיינים שונים של מיסוד דמוקרטיה השתתפותית, העלתה כי מיסוד גוף ייעודי לשיתוף ציבור אכן מביא לרמת שיתוף גבוהה יותר אצל העובדים בארגון. בנוסף, הענקת אוטונומיה וביזור פוליטי מאפשרים מימוש מלא יותר של אמונות העובדים כלפי שיתוף והוצאתם אל הפועל. לא נמצא קשר מובהק בין ביזור פיזי לרמת השיתוף. בין הפרופסיה של העובד לבין רמת השיתוף נמצא קשר לא עקבי. בנוסף למאפיינים מוסדיים אלו, נמצא כי הנטייה לתת אמון ורוח הארגון הספציפי כלפי שיתוף הינם בעלי קשר חיובי עם רמת שיתוף גבוהה יותר.

בהתאם לממצאים אלו, ממליץ מחקר זה להקים מוסדות ייעודים לשיתוף ציבור בגופים הציבוריים בישראל, ולהעניק אוטונומיה בתחום שיתוף הציבור לגופי המגזר הציבורי במידת האפשר. עם זאת, דרושים מחקרים נוספים על גופים ציבוריים נוספים בישראל ובעולם על מנת להשלים את התמונה האמפירית לגבי השפעת כלל המשתנים המוסדיים העומדים בייסוד תיאוריית הדמוקרטיה על רמת השיתוף של העובדים בארגון וההשתתפות הפוליטית בפועל.